

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – listopad 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-11b</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>12. – 19. 11. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Kraje NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1053</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PI.2</i>
Zveřejněno dne:	<i>7. prosince 2012</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V listopadovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹. Do výzkumu byly zahrnuty jak některé významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé střeoevropského regionu, mezi nimiž pro možnost srovnání nechybí ani český prezident (viz tabulku 1 na následující straně).

Na základě výsledků lze vybrané politiky rozčlenit podle dvou různých hledisek: jednak podle toho, zda a v jaké míře vůči nim převažuje kladný či záporný postoj české veřejnosti, a jednak podle toho, v jaké míře tito vesměs zahraniční politici vůbec figurují v povědomí českých občanů. Vezmeme-li v potaz nejprve ono druhé hledisko, můžeme konstatovat, že vedle českého prezidenta Václava Klause, kterého podle vlastních slov zná 99 % dotázaných a jen 4 % na něj nemají utvořen žádný názor, pokud jde o důvěru či nedůvěru, pouze americký prezident Barack Obama, jeho ruský protějšek Vladimír Putin a německá kancléřka Angela Merkelová jsou na tom srovnatelně, pokud jde o

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

známost i vyhraněnost názorů na ně. U těchto politiků se podíl neznajících je pohyboval do úrovně jedné desetiny a podíl těch, kdo na ně nemají utvořen názor, těsně nad hranicí jedné desetiny. Svým způsobem speciální kategorii pak z tohoto úhlu pohledu tvoří slovenští politici, prezident Ivan Gašparovič a premiér Róbert Fico, ke kterým se přidala z ostatních do výzkumu zařazených politiků ještě i ukrajinská ex-premiérka Julia Tymošenková. V jejich případě se podíl těch, kdo je neznají nebo kdo k nim nezaujímají žádné stanovisko z hlediska důvěry či nedůvěry, v součtu pohyboval vždy okolo dvou pětín, i když zde existují zřetelné rozdíly v poměru podílů těch, kteří je vůbec neznají, a těch, kdo na ně nemají žádný názor. V případě britského premiéra Davida Camerona došlo během uplynulých dvou let k poměrně výraznému posunu, pokud jde o to, nakolik je zapsán do obecného povědomí české veřejnosti, nicméně i přesto nadále zůstává mezi těmi politiky, na něž má utvořen názor méně než polovina českých občanů a které velká část vůbec nezná, podobně jako je tomu v případě předsedy Evropské komise José Barrosa, venezuelského prezidenta Huga Cháveze či izraelského premiéra Benjamina Netanjahu. Řadu vybraných politiků, k nimž patří ukrajinský prezident Viktor Janukovyč, polský premiér Donald Tusk, poražený republikánský vyzyvatel B. Obamy v nedávných amerických prezidentských volbách Mitt Romney, maďarský premiér Viktor Orbán, francouzský prezident Francois Hollande, prezident Íránu Mahmúd Ahmadínedžád, generální tajemník OSN Pan Ki-mun, generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen, syrský prezident Bašár al-Assad, italský premiér Mario Monti a spolkový kancléř sousedního Rakouska Werner Faymann, polovina a více dotázaných vůbec nezná.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	neví	nezná	rozdíl +/-
Barack Obama	66	21	11	2	+45
David Cameron	29	17	19	35	+12
Václav Klaus	53	42	4	1	+11
Angela Merkelová	41	36	13	10	+5
Anders Fogh Rasmussen	7	9	14	70	-2
Francois Hollande	10	14	14	62	-4
Donald Tusk	12	17	18	53	-5
Werner Faymann	3	8	10	79	-5
Mario Monti	5	12	12	71	-7
José Barroso	15	24	18	43	-9
Benjamin Netanjahu	11	21	19	49	-10
Viktor Orbán	6	17	16	61	-11
Pan Ki-mun	5	16	9	70	-11
Julia Tymošenková	25	37	23	15	-12
Mitt Romney	9	21	17	53	-12
Róbert Fico	22	35	20	23	-13
Ivan Gašparovič	22	38	24	16	-16
Mahmúd Ahmadínedžád	1	20	10	69	-19
Bašár al-Assad	0	19	11	70	-19
Viktor Janukovyč	4	32	14	50	-28
Hugo Chávez	7	36	18	39	-29
Vladimir Putin	14	68	12	6	-54

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle rozdílu mezi podílem důvěřujících a nedůvěřujících.

Z hlediska rozdílu mezi podíly důvěry a nedůvěry nejpříznivěji hodnoceným politikem ze zkoumaných osobností je současný americký prezident Barack Obama, kterému v současné době důvěru vyjadřují dvě třetiny občanů, zatímco podíl nedůvěřujících je na úrovni okolo jedné pětiny. V porovnání s minulým rokem, kdy důvěra v Baracka Obamu zaznamenala určitý pokles, se jeho hodnocení opět zlepšilo a fakticky se vrátilo zpět na úroveň, kde se pohybovalo od roku 2009 až do loňského jara. S velkým odstupem za Obamou a těsně před českým prezidentem Václavem Klausem se na druhém místě umístil britský premiér David Cameron, kterému v tomto ohledu dopomohl zejména oproti loňsku poměrně citelný pokles důvěry a nárůst podílu nedůvěřujících u nyní čtvrté v pořadí, německé kancléřky Angely Merkelové. Ta byla zároveň poslední ze zkoumaných osobností z řad zahraničních politiků, u níž podíl důvěřujících alespoň těsně převýšil podíl vyjadřované nedůvěry. Téměř vyrovnaný podíl důvěry a nedůvěry, ovšem již s mírně převažující nedůvěrou šetření zaznamenalo u generálního tajemníka NATO Anderse Fogha Rasmussena.

Mezi politiky, u kterých mírně převažuje nedůvěra nad důvěrou, se zařadili francouzský prezident Francois Hollande, polský premiér Donald Tusk, rakouský spolkový kancléř Werner Faymann, italský premiér Mario Monti a předseda Evropské komise José Barosso. Desetibodový nebo jen o málo větší rozdíl v neprospěch důvěry se objevil u izraelského premiéra Benjamina Netanjahua, maďarského předsedy vlády Viktora Orbána, generálního tajemníka OSN Pan Kimmuna, Julie Tymošenkové, bývalého guvernéra Massachusetts Mitta Romneyho, slovenského premiéra Róberta Fica a prezidenta Ivana Gašparoviče. Výraznější převis nedůvěry spolu s praktickou absencí statisticky měřitelného podílu důvěřujících a velmi vysokým podílem těch, kdo je neznají, šetření zaznamenalo v případě iránského prezidenta Mahmúda Ahmadínedžáda a syrského prezidenta Bašára al-Assada. Ještě větší rozdíl mezi podílem důvěry a nedůvěry se objevil u ukrajinského prezidenta Viktora Janukovyče a venezuelského prezidenta Huga Cháveze. Nejkritičtěji vnímaným politikem z vybraných pak byl staronový ruský prezident Vladimir Putin.

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – srovnání (%)

	V/04	XI/04	IX/06	IX/08	XI/09	XI/10	IV/11	XI/11	XI/12
B. Obama	*	*	*	40/15	67/21	68/21	69/21	56/31	66/21
V. Klaus	71/22	68/27	73/23	62/33	67/30	65/31	*	54/43	53/42
A. Merkelová	*	*	39/14	45/20	41/28	46/22	48/26	47/29	41/36
D. Cameron	*	*	*	*	*	15/11	21/20	28/18	29/17
I. Gašparovič	17/29	23/32	25/27	*	*	29/33	*	26/35	22/38
D. Tusk	*	*	*	*	*	14/12	*	17/16	12/17
J. Barroso	*	9/16	17/12	20/10	23/21	19/19	*	17/23	15/24
R. Fico	*	*	12/32	26/33	26/35	20/35	*	17/40	22/35
V. Putin	26/47	22/58	23/55	20/62	20/63	20/61	22/62	15/68	14/68
B. Netanjahu	*	*	*	*	10/19	10/20	*	12/23	11/21
A. F. Rasmussen	*	*	*	*	*	7/10	*	8/10	7/9
H. Chávez	*	*	5/17	*	*	7/34	*	7/38	7/36
Pan Ki-mun	*	*	*	3/10	4/11	3/15	*	6/12	5/16
V. Orbán	*	*	*	*	*	6/14	*	6/20	6/17
W. Faymann	*	*	*	*	3/8	4/7	*	5/9	3/8
M. Ahmadínedžád	*	*	*	2/12	1/19	2/22	*	2/24	1/20

Z hlediska časového srovnání, které nabízí tabulka 2, můžeme vidět kromě již výše zmíněného vzestupu důvěry u Baracka Obamy a opačnému posunu v případě Angely Merkelové též určité zlepšení u Róberta Fica a naopak menší pokles důvěřujících v případě Ivana Gašparoviče a Donalda Tuska.